

РЕЦЕНЗИЯ

От: *проф.д.ик.н.Иван Стойков Кънчев*
Научна специалност Икономика и управление

Относно: конкурс за заемане на академичната длъжност доцент за секция „Регионална и секторна икономика“ на Институт за икономически изследвания на БАН по професионално направление 3.8. Икономика – Аграрна икономика, обявен в Държавен вестник бр.33/29.04.2022г.

Основание за участие в научното жури – Решение на НС протокол 10 от 15.06.2022 и Заповед на Директора №282/27.06.22г.

1. Информация за кандидата в конкурса

Гл.ас. д-р Петя Христомирова Брънзова е единствен кандидат за длъжността „Доцент“ по обявения конкурс.

Представената информация по конкурса е подготвена съгласно Закона за развитие на академичния състав на Република България и чл.86 от Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Института за икономически изследвания на БАН и съгласно решение на НС на ИИИ при БАН – Протокол от 15.06.2022г.

Образователният статус на кандидата включва последователно: завършено висше образование в УНСС – бакалавърска степен по икономика (2004-2008г.) с придобита специализация „Аграрна икономика“; магистър по икономика на УНСС по „Аграрен бизнес“(2008-2009г.) и редовна докторантура в УНСС (2010-2013г.) с придобита образователна и научна степен „доктор“.

Професионалният статус на гл.ас.д-р Брънзова включва от 2013г. досега последователно длъжности асистент и главен асистент в секция „Регионална и секторна икономика“ на ИИИ на БАН. През същото време в УНСС е била хоноруван преподавател в катедра „Икономика на природните ресурси“ по учебните курсове „Управленско консултиране“ и „Икономика на кооперациите“.

Кандидатът има придобит професионален опит, организационни умения и компетентности на изследовател, университетски преподавател в областта на аграрната икономика, аграрния бизнес, общата селскостопанска политика, биоикономиката и климатичните промени в

земеделieto. Притежава технически умения и компетенции, свързани с използването на различни софтуерни програми, работа с информационни системи, електронни таблици и приложения. Брънзова владее в много добра степен английски и руски езици, както и организационни компетенции, свързани с членство и участие в Съюза на учените, Съюза на икономистите и на аграрикономистите в България.

2. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ИИИ на БАН

2.1. Изпълнение на минималните национални изисквания

Гл.ас. Брънзова участва в конкурса за академичната длъжност в ИИИ с научна продукция и цитирания, по които в оценъчната карта представя 508 броя точки при минимално необходими 450 точки. Този брой е формиран от изпълнението на показателите, включени в таблица 1.

Таблица 1.Изпълнение на националните минимални изисквания

Показатели	брой точки		% на изпълнение
	нац. изисквания	изпълнение	
1.Защитен дисертационен труд	50	50	100
2.Хабилитационен труд/монография	100	100	100
3.Статии и доклади, публикувани в научни издания(реферирани и индексирани)	230	253	110
4.Цитирания	70	105	150
Общо	450	508	112,8

Данните от таблицата показват, че общото преизпълнение е с 58 точки (12,8 %) за представените публикации и цитирания. Спазени и преизпълнени са и минималните изисквания на Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИИИ при БАН.

Научните разработки на кандидата са добре познати на аграрикономическата общност. Това се потвърждава от постигнатата цитираност на част от публикациите. Цитираните научни издания (реферирани и индексирани) в световни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томовете общо са 3 броя публикации 45 брой точки; в монографии и колективни томовете с научно рецензиране – 4 броя, 40 точки и в рецензирани нереферирани списания 4 бр. публикации, 20 бр. точки. Общият брой точки от цитирания е 105 бр. при минимален праг от 70 точки или е постигнато 50 % преизпълнение.

2.2. Изпълнение на допълнителни изисквания на ИИИ на БАН

От справката за информацията по допълнителни показатели по чл.87 ал.4 от Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИИИ при БАН, кандидатът представя 3 броя участия и членуване в научни организации с научната област на конкурса в Съюза на учените, съюза на икономистите и на съюза на аграрикономистите.

Представен е списък с участие в международни и национални научни конференции – 6 броя участия с научни доклади, изнесени на конференции с международно участие посветени на кръгли годишнини на Института за икономически изследвания на БАН (21-22 октомври 2019г.), УНСС София (21 април 2021г.), Икономически университет Варна (11-12 май 2020г.), Тракийски университет Стара Загора (15 май 2020г.). Тематичната насоченост на представените доклади е свързана с аграрния бизнес, селските райони, с икономиката, иновациите и устойчивия растеж.

3. Обща характеристика на представените научни публикации

За участие в конкурса гл.ас. Брънзова представя 19 научни разработки, публикувани в периода 2014-2022г.които не дублират публикациите за придобиване на академичната длъжност „главен асистент“ и ОНС „Доктор“.

Представената справка за изпълнение на минималните изисквания по ППЗНСЗД на ИИИ при БАН включва:

✓ Хабилизационен труд – публикувана монография в съответната научна област със заглавие „Развитие на основните овощни култури в Югоизточен район на България“, издателство „Ролч компани“- 187 стр.;

✓ Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС „Доктор“ със заглавие „Икономическо въздействие на климатичните промени върху българското земеделие в Югоизточен район на планиране“ – 179 стр.;

✓ Статии и доклади, публикувани в научни издания реферирани и индексирани в световна база данни с научна информация – публикация в сп. „Икономически изследвания“ на БАН бр.1 2019г. - 5 стр.;

✓ Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научна редакция или публикувани в редактирани колективни томове – общо 16 броя публикации с обем от 100 стр. От тях 8 броя са публикувани на английски език и 2 броя са в съавторство, за които има представени разпределителни протоколи.

Представената информация за научните трудове на кандидата е основание за обобщения извод, че покриват количествените показатели за научната продукция, необходима за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ИИИ на БАН. Спазени са и изискванията за допълнителна информация по чл.87 ал.4 от Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИИИ при БАН.

В структурата на видовете публикации преобладават самостоятелните разработки (над 99 %) от общия брой страници. В тематично и съдържателно отношение гл.ас.Брънзова групира научната си продукция в три изследователски области:

- ✓ Влияние на климатичните промени върху земеделието и икономиката на България – 7 бр. публикации с №№ 1.1, 5.1, 7.1, 7.6, 7.7, 7.11 и 7.12 от списъка с публикации.
- ✓ Биологично земеделие и Обща селскостопанска политика на ЕС – 8 бр. с №№ 6.1, 7.2, 7.3, 7.4, 7.5, 7.8, 7.10 и 7.16.
- ✓ Биоикономика – 4 бр. с №№ 7.9, 7.13, 7.14 и 7.15

Основно място в творчеството на кандидата заемат проблемите на въздействието на климатичните промени върху земеделието и икономиката на България. В тези публикации основно място е отделено на монографичния труд „Влияние на климатичните промени върху развитието на основни овощни култури в Югоизточния район на България“(1.1 от списъка). Диагностирани са състоянието и проблемите, свързани с отглеждане на овощни култури в този район. Определени са необходимите инвестиции и е оценена ефективността им за развитие на производството на застъпените овощни видове в района. Резултатите от това изследване са позволили на автора да обоснове извода, че влиянието на промените в климата, както и проектираните прогнозни добиви могат да се използват при определяне на размера на площите и необходимите ресурси, както и на очакваните производствени резултати.

Специално внимание от тематиката на това научно направление заслужава самостоятелната монография, която е разработена на база на защитения дисертационен труд „Икономическо въздействие на климатичните промени върху българското земеделие в Югоизточен район на планиране“. Разработени са пет варианти на изменение на средните добиви от изследваните култури, резултатите от които са използвани като входни данни за направените оценки. На базата на тези варианти чрез съставянето на икономико-математически модел е определена оптималната структура на земеделието в Югоизточен район на планиране.

Подобаващо място в научното направление е отделено на основните източници на финансиране в селското стопанство в България и са

открити основните проблеми на тяхното използване (публ.7.1). На базата на разкритите емпирични връзки между средните добиви от земеделските култури и климатичните фактори са проектирани очакваните добиви до 2050 г., както и необходимите площи за отглеждане на отделните култури (публ.7.12).

В трудовете от втората изследователска област „Биологично земеделие и ОСП на ЕС“ се открояват публикации с №№ 6.1, 7.2 и 7.5. Анализирани са развитието на биологичното производство, както и приложението на ОСП за периода 2014-2020г., които са важни акценти на новата селскостопанска политика. Направени са обосновани изводи и предложения за постигане на устойчиво развитие и защита на околната среда, които са въплътени в основните цели за развитие на земеделието през следващото десетилетие. Оригинални по замисъл са разработките, свързани с новите алтернативи поставени пред младите фермери и възможностите за тяхното финансиране (публ. 7.4).

В трудовете на кандидата е отделено подобаващо място и на състоянието и развитието на биоикономиката в България. Представено е развитието на биоикономиката в ЕС, приетите политики, стратегии и иновации на ниво регион. На този фон е изложено състоянието на биоикономиката на България и са разработени съответни изводи и препоръки, приложими при условията на нашата страна (публ.7.13 и 7.14).

Може да се обобщи, че рецензираната научна продукция на гл.ас. д-р Брънзова напълно отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“ по обявеното научно направление. Освен това тя е посветена на актуална и значима за обществената практика тематика.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Научната продукция на доц.д-р Брънзова съдържа научни, методически и приложни разработки, които имат характер на емпирични изследвания , свързани с състоянието и развитието на селскостопанския отрасъл, както и с влиянието на климатичните промени и прилаганата обща селскостопанска политика при търсене на нови технологични решения и ефективни производства.

Постигнатите научни резултати и приносни моменти, които се съдържат в тях, оценявам и групирам като:

- Методически подходи и решения, свързани с доразвитието, изясняване и обогатяване на съществуващи и нови теоретични знания, методически подходи и конкретни решения;

- Научно-приложни приноси, свързани с разработване на анализи, оценки и предложения, касаещи състоянието и насоки, които имат подчертана практическа приложимост.

Към първата група приноси отнасям:

- ✓ Разработване и адаптиране на климатичен модел за оценка на влиянието на промените, водещи до промяна в крайните резултати и прогнозните добиви на земеделските култури;

- ✓ Прилагане на комплексен подход за обвързване на крайните резултати от производството с влиянието на климатичните промени в овощарството. Аргументиране и научно доказване на връзката „климат-среден добив“ с установяване на размера и обема на производството и необходимите ресурси и инвестиции за стартиране на нови производства.

- ✓ Оценка на икономическите проблеми, които затрудняват биопроизводителите, свързани с разширяване на този вид производства;

- ✓ Разширяване и обогатяване на теоретичните виждания, свързани с понятието „зелена инфраструктура“ в контекста на ОСП на ЕС;

- ✓ Разработване на исторически преглед на промените и реформите, през които е преминала ОСП на ЕС, както и целите и инструментите на биологичното земеделие като част от новата ОСП.

- ✓ Обобщаване и систематизиране на научните и научно-приложните основи на биоикономиката и политиките за осигуряване на устойчивото развитие и продоволствената сигурност.

Втората група научно-приложни приноси са с подчертана практическа насоченост, свързана с:

- ✓ Разкриване на влиянието на климатичните промени върху селскостопанското производство и регионалното развитие на страната, както и с прогнозиране и формулиране на проектни решения, свързани с аграрната политика.

- ✓ Установяване на състоянието и параметрите на биологичните производства на растениевъдната продукция и потенциалните възможности за подпомагане на производителите на биологични продукти, заложи в Програмата за развитие на селските райони и за усвояване на средствата за прилагане на добри практики и методи за биологично производство на нови и традиционни продукти от растителен и животински произход.

✓ Разширяване на вижданията за мястото на биоземеделието и издигане на ролята на младите фермери за ефективно прилагане на принципите и методическите решения на биоикономиката.

В заключение, може да се обобщи, че изложените научни приноси и приложни резултати на кандидата доказват тяхната научна стойност, актуалност и практическа значимост.

5. Препоръки

Рецензираните научни разработки и формулираните безспорни научни резултати на гл.ас. Брънзова представляват интерес за широк кръг научни работници, експерти и специалисти в практиката. Препоръката ми е в бъдеще да задълбочи изследванията си главно в областта на биоикономиката и свързаните с нея специфични особености и потенциални нужди на практиката.

6. Заключение

Представените научни разработки на кандидата напълно отговарят на количествените и качествените изисквания на Закона за развитие на академичния състав на Република България и на критериите на Института за икономически изследвания при БАН за заемане на академичната длъжност „доцент“. Всичко това ми дава достатъчно основание с увереност да предложа на уважаемите членове на научното жури да гласуваме и да предложим гл.ас. д-р Петя Христомирова Брънзова да бъде избрана на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.8 Икономика, Аграрна икономика в Института за икономически изследвания на БАН.

10.08.2022г.

Подпис:
(проф. д.ик.н. Иван Кънчев)